

Sektionen för hälso- och sjukvård
Mikael MalmSocialdepartementet
10333 STOCKHOLM

Förslag till ändring i lag (2006:323) om utbyte av sprutor och kanyler

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har getts tillfälle att lämna synpunkter på regeringens promemoria om förslag till ändring i lagen (2006:323) om utbyte av sprutor och kanyler med tillhörande konsekvensutredning.

Sammanfattning

I promemorian föreslås en ändring 6 § i lagen (2006:323) om utbyte av sprutor och kanyler. Paragrafen anger villkor för utbyte av sprutor och kanyler och den ändring som föreslås är att det nuvarande tredje stycket ska tas bort. Det innebär att det inte längre ska finnas något krav på att endast personer som kan anses bosatta i den region som har beviljats tillstånd ska få delta i sprututbytesverksamhet i den regionen. Även en person som inte är bosatt i regionen kan därmed besöka en sprututbytesverksamhet och där få en spruta eller en kanyl utlämnad under de förutsättningar som anges i paragrafen. Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 juli 2022.

SKR tillstyrker promemorians förslag till ändring och tillstyrker även att lagändringen ska träda i kraft den 1 juli 2022.

Sveriges Kommuner och Regioners synpunkter

Bosättningskravet tas bort

I dag gäller att endast personer som kan anses bosatta i en region som har beviljats tillstånd enligt lagen om utbyte av sprutor och kanyler (2006:323) får delta i sprututbytesverksamhet i den regionen. I promemorian föreslås att kravet på bosättning i en region för att kunna delta i den regionens sprututbytesverksamhet tas bort.

Skälen till förslaget är enligt promemorian att bosättningsprincipen kan försvåra ett effektivt smittskyddsarbete i enlighet med smittskyddslagen. Förslaget syftar också till att öka tillgängligheten till sprututbyten. Regionerna ska enligt hälso- och sjukvårdslagen ge öppenvård och omedelbar vård till personer som inte är bosatta i den egna regionen (8 kap. 3 § HSL). Därför anför regeringen att regionerna, oavsett om de infört sprututbytesverksamheten eller inte, bör ha en beredskap för att erbjuda sprututbyte till personer som inte är bosatta inom den egna regionen. Upphörandet av bosättningskravet blir därmed en harmonisering av sprututbytesverksamheten till annan hälso- och sjukvård. Visserligen räknas utbytet av sprutor och kanyler inte till hälso- och sjukvård eftersom det inte är en vårdande eller behandlande insats, men eftersom det primära målet med verksamheten är att begränsa smitta och

Sveriges Kommuner och Regioner

Post: 118 82 Stockholm, Besök: Hornsgatan 20

Tfn: växel 08-452 70 00, Fax: 08-452 70 50

Org nr: 222000-0315, info@skr.se, www.skr.se

smittspridning är det enligt promemorian rimligt att samma principer ska gälla för sprututbytesverksamheten som för de vårdåtgärder som erbjuds i anslutning till denna.

Promemorian konstaterar att efter lagändringarna 2017, då kommunernas veto till införande av sprututbytesverksamheter togs bort, har antalet regioner med sprututbytesverksamhet ökat från åtta till 17 av totalt 21 regioner. I nuläget när en klar majoritet av regionerna bedriver en sådan verksamhet bör det inte längre finnas något hinder mot att ett visst utbyte av deltagare sker mellan regionerna. Mot bakgrund av att merparten av regionerna numera bedriver sprututbytesverksamhet har bosättningsprincipen spelat ut sin roll. Erfarenheterna av sprututbytesverksamheterna är dessutom goda – inte minst ur ett smittförebyggande perspektiv. Fördelarna ur ett smittförebyggande perspektiv väger således, enligt promemorian, tyngre än de eventuella nackdelar det möjligtvis skulle kunna medföra att ta bort kravet på bosättning. Sammanfattningsvis, mot bakgrund av bl.a. ovanstående skäl, föreslår promemorian därför att bosättningskravet tas bort.

SKR instämmer i de skäl som regeringen anför för sitt förslag och tillstyrker att bosättningskravet tas bort för att kunna delta i en regions sprututbytesverksamhet.

Konsekvenser

Regionerna får till följd av förslaget lämna ut sprutor och kanyler även till den som inte är bosatt i regionen, vilket innebär en inskränkning av den kommunala självstyrelsen. De regioner som inte har infört sprututbytesverksamhet kan komma att bli betalningsskyldiga för de personer som deltar i verksamhet utanför hemlandet. Dock behöver regioner redan idag erbjuda annan vård till utomlänspatienter. Inskränkningen i samband med borttagandet av bosättningskravet för sprututbytesverksamhet innebär således att utomlänspatienter inom sprututbytesverksamhet behandlas på samma sätt som merparten av hälso- och sjukvårdens patienter.

Mot bakgrund av detta instämmer SKR i regeringens bedömning att konsekvenserna av förslaget, dvs. att regionerna får erbjuda utbyte av sprutor och kanyler även till den som inte är bosatt i regionen, utgör ett proportionerligt ingrepp i den kommunala självstyrelsen.

Sveriges Kommuner och Regioner

Staffan Isling
VD

Fredrik Lennartsson
Avdelningschef
Avdelningen för vård och omsorg